

Förskole- och grundskole- nämnd

Verksamhetsberättelse helårsbokslut 2021

Förvaltningschef: Louise Furness

Ordförande: Hampe Klein

2022-03-08

Innehållsförteckning

1 Viktiga händelser under 2021	3
2 Ekonomisk sammanfattning.....	4
3 Prognossäkerhet.....	5
4 Mål och måluppfyllelse.....	6
5 Uppföljning av privata utförare	11
6 Effekter av pandemin på ekonomi och verksamhet.....	12
7 Verksamhetsuppföljning	13
8 Internkontroll	19
9 Personaluppföljning.....	20
10 Uppföljning enligt barn- och ungdomspolicy.....	21
11 Redogörelse för övrigt miljöarbete	22
12 Framåtblick	23
13 Målbilaga.....	24
14 Bilaga över strategiska nyckeltal	26

I Viktiga händelser under 2021

- Ny fristående förskola öppnar i Runö (Fredsborg Åkers Runö förskola)
- Två fristående förskolor avvecklas
- Ändrad vistelsetid i förskola för barn till föräldralediga införs
- Strukturbidrag till resursskolor och centrala särskilda undervisningsgrupper införs

2 Ekonomisk sammanfattning

Driftsredovisning (belopp i tkr)	Budget 2021	Utfall 2021	Budgetavvikelse	Utfall 2020
Verksamhetens intäkter				
Avgifter	55 100	56 755	1 655	54 265
Övriga intäkter	24 040	28 738	4 698	24 862
Generella statsbidrag och utjämning	0	5 053	5 053	0
Summa intäkter	79 140	90 546	11 406	79 128
<i>- varav interna intäkter</i>				
Verksamhetens kostnader				
Personalkostnader	-12 167	-11 164	1 003	-10 519
Lokalkostnader	-790	-9 074	-8 282	-704
Kapitalkostnader	0	0	0	0
Köp av verksamhet	-1 063 220	-1 052 052	11 169	-1 023 813
Övriga kostnader	-7 523	-8 004	-481	-6 639
Summa kostnader	-1 083 700	-1 080 291	3 409	-1 041 675
<i>- varav interna kostnader</i>				<i>-630 671</i>
Verksamhetens nettokostnad	-1 004 560	-989 746	14 814	-962 547

För- och grundskolenämnden redovisar för helåret ett överskott om cirka 14,8 mnkr mot budget, fördelat på cirka 3,4 mnkr på kostnadssidan och cirka 11,8 mnkr på intäktssidan.

Överskottet på intäktssidan beror dels på att volymerna högre barnomsorgsintäkter i och med högre volymer i förskolan, dels på att Pedagogcentrum har mottagit ett statsbidrag för språkutveckling på cirka 1,6 mnkr som ej var budgeterat. Inom grundskola har även statsbidraget från Skolverket avseende icke folkbokförda elever ökat med cirka 0,5 mnkr mot budget. Skolmiljarden bidrar även till överskottet med cirka 5 mnkr men har även motsvarande kostnader, det vill säga ingen nettopåverkan. Utöver skolmiljarden påverkas kostnadssidan utifrån ändrade volymer och snittpeng inom de olika verksamheterna.

3 Prognossäkerhet

	Prognos
Januari	0
Februari	0
Mars	4 000
April	4 000
Maj	3 000
Juni	3 900
Juli	3 900
Augusti	5 700
September	11 000
Oktober	14 000
November	13 100
Bokslut	14 814

4 Mål och måluppfyllelse

4.1 *Invånarna ska uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service.*

Nämndens resultatmål och indikatorer har utgått 2021 med anledning av att den service-mätning som låg till grund för uppföljning av målet inte längre genomförs i kommunen. I budget 2022 har ett nytt resultatmål med indikatorer tagits fram.

4.2 *Österåker ska ha en ekonomi i balans*

Vid negativ avvikelse från budget, annat än volymer, ska en åtgärdsplan tas fram. Avvikelsen framgår i tabellen.

Ingen negativ budgetavvikelse utom volymer

		Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2021	Måluppfyllelse 2021
		Ingen negativ budgetavvikelse utom volymer	1,7 %	1,5 %	0 %	100 %

Trenden pekar på att den positiva budgetavvikelsen beror på utmaningen att prognosticera volymer, både gällande antal elever och snittkostnad per elev. Förvaltningen har initierat ett fördjupat analysarbete i syfte att öka prognossäkerheten och minska volymavvikelser. Arbetet bör genomföras i nära samverkan med avdelningen för ledningsstöd samt samhällsbyggnadsförvaltningen eftersom prognoserna, förutom tidigare års volymutfall, är beroende av befolkningsutveckling och bostadsbyggande. Även en fördjupad analys av snittpeng planeras framöver.

4.3 *Österåker ska vara bästa skolkommun i länet*

En skola av hög kvalitet kräver långsiktighet, helhetsperspektiv och fokus på utveckling av skolans inre arbete. Kommunfullmäktige har fastställt fyra indikatorer för bästa skolkommun; nöjda föräldrar i förskola, andel behöriga lärare, andel som uppnått kunskapskraven i årskurs 9 och behörighet till gymnasieskolan.

Indikatorerna "Andel utbildade barnskötare" och "Andel barn 3-5 år som är inskrivna i förskola" var nya i budget 2021.

För att bidra till ökad måluppfyllelse i grundskolan har Pedagogcentrum under året erbjudit stöd och utveckling för personal inom förskola, grundskola och grundsärskola. Fortbildningen har bland annat bestått i kurser inom utbildningspaketet AMO (Att Möta Olika), digitalisering, språkutvecklande arbetssätt i förskolan samt specialpedagogisk handledning. Den verksamhetsförlagda utbildningen för lärarstudenter (VFU) som administreras genom Pedagogcentrum kan också bidra till ökad andel lärare med legitimation och behörighet.

Utbildningen i förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshem har hög kvalitet

		Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2021	Måluppfyllelse 2021
→	◆	Andel vårdnadshavare som uppger att de är nöjda med barnets förskola	91 %	91 %	100 %	91 %
↘	■	Andel förskollärare med förskollärarexamen	26 %	24 %	35 %	69 %
—	●	Andel barnskötare med barnskötareutbildning		77 %	50 %	154 %
—	●	Andel barn 3-5 år som är inskrivna i förskola		92 %	85 %	108,24 %
↘	◆	Andel lärare som har lärarlegitimation och behörighet	71 %	69 %	85 %	81,18 %
↗	◆	Andel av elever i åk 9 som minst har uppnått kunskapskraven i alla ämnen	82 %	84 %	100 %	84 %
↗	◆	Genomsnittligt meritvärde i åk 9	242	247	250	98,8 %

Förskola

Uppgifter gällande andel förskollärare med förskollärarexamen anges per 15 okt 2020 vilket är det datum som anges i den officiella statistiken som Skolverket redovisar i april följande år.

Andel förskollärare med förskollärarexamen har minskat med två procentenheter sedan förra årets mätning. Utfallet kan variera mellan åren eftersom antalet anställda förskollärare med förskollärarexamen som redovisas av huvudmännen räknas om till heltidstjänster i den offentliga statistiken.

Indikatorn andel barnskötare med barnskötarutbildning var ny 2021. Underlaget omfattar endast personal i kommunala förskolor och hämtas från kommunal statistik vilket medför att jämförelser inte kan göras med andra kommuner.

Nyttjandegraden för barn 3-5 år inskrivna i förskola och pedagogisk omsorg var 97 procent 2021, varav 92 procent avsåg förskola. 2020 var nyttjandegraden cirka 88 procent. Det är en uppåtgående trend från en nyttjandegrad på 84,5 procent 2017.

Grundskola

Betygsresultat avser slutbetyg i åk 9 läsåret 2020/21.

Uppgift angående andel lärare med legitimation och behörighet hämtas från Skolverket i februari. Resultatet avser tjänstgörande lärare hos alla huvudmän i kommunen. Högst låg andelen behöriga lärare i franska (80%), matematik (73%) och svenska (73%).

Det genomsnittliga meritvärdet för 17 ämnen låg 2021 på 247 sammantaget alla skolor i kommunen. Utfallet 2020 avsåg endast kommunala skolor vilket innebär att resultaten inte kan jämföras fullt ut. Orsaken var att Skolverket inte publicerade resultat för fristående skolor under 2020. Resultatet för samtliga skolor 2020 var 245, vilket innebär att resultatet har ökat något.

Andelen elever med minst godkänt i alla ämnen i årskurs 9 var 84 procent 2021 sammantaget i kommunen. I tabellen framgår utfallet för kommunala skolor 2020. Sammantaget var andelen 83 procent 2020, vilket innebär en liten höjning av resultatet.

4.4 Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning

Pedagogcentrum har under året erbjudit personal inom alla utbildningsverksamheter fortbildning, handledning och rådgivning inom likvärdig utbildning och tillgänglig lärmiljö. Modellen *Att Möta Olika* (AMO) syftar till att öka kunskapen inom området och har erbjudits Österåkers kommunala och fristående enheter sedan 2018. Modellen fokuserar särskilt på det främjande och förebyggande arbetet där inkludering, tillgänglighet och delaktighet är de viktigaste beståndsdelarna.

All personal i förskola och skola har god kompetens inom funktionsvariationer

	Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2021	Måluppfyllelse 2021
	Andel enheter som deltar i utbildning kring funktionsvariationer genom Pedagogcentrum	89 %	84 %	100 %	84 %

Trots de fortsatta utmaningarna som pandemin har medfört har andelen som deltagit i kompetenshöjande insatser legat fortsatt högt, om än med en liten nedgång. Totalt har 84 procent av enheterna deltagit i någon eller flera delar. Utveckling av digitala utbildningar,

både när det gäller att hålla i och delta på utbildning, har underlättat deltagandet. Många enheter deltar vid upprepade tillfällen och tar del av flera insatser. En skola samt nio förskolor har inte deltagit i utbildningar, men vi ser att flera av dem har planerade fortbildningsinsatser under början av 2022.

4.5 Österåker ska ha en trygg miljö

Målet följs upp genom enkätundersökningen Med målen i sikte (MMIS) som besvaras av barn i förskola och skola. Nyckeltalet är ett sammanvägt index av flera frågor om barnets/elevens upplevda trygghet. Frågor som ingår är till exempel huruvida barnet/eleven är rädd för någon på förskolan/skolan, om barnet/eleven vågar uttrycka sig inför sin klass/grupp och om det finns någon vuxen som de kan vända sig till om de känner otrygghet.

Barn och elever är trygga i sin förskola och skola

		Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2021	Måluppfyllelse 2021
→		Andel barn som uppger att de är trygga i sin förskola	97 %	97 %	100 %	97 %
→		Andel elever som uppger att de är trygga i sin skola	89 %	89 %	100 %	89 %

Uppgifterna hämtas från enkäten Med målen i sikte (MMIS) 2021. Liksom föregående år framkommer att ju yngre barnet är, desto tryggare känner de sig. Kvalitetsdialoger vittnar om att förskolor och skolor på olika sätt arbetar med trygghetsfrågan. Exempelvis trygghetsvandringar för att identifiera områden och situationer som är trygga respektive otrygga och egna enkäter för att fånga upp utvecklingsområden. Siffrorna ligger stabilt jämfört med 2020. I åk 4-9 är resultaten inte helt jämförbara mellan åren eftersom tidigare resultat visade sammalat resultat för hela åldersgruppen. I grundsärskolan har frågorna ändrats och svarsfrekvensen ökat vilket kan vara en förklaring till det försämrade resultatet.

Nedan framgår index för trygghet per ålderskategori och skolform med utfallet 2020 inom parentes (avrundade siffror).

Förskola: 97 % (97 %)

Åk F-3: 92 % (92 %)

Åk 4-6: 87% (87%)

Åk 7-9: 85 % (87%)

Grundsärskola: 92 % (95 %).

4.6 Österåker ska sträva efter ett långsiktigt hållbart samhälle, där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka

En genomförd gymnasieutbildning är en de viktigaste förutsättningarna för framtida goda livschanser så som arbete, psykisk hälsa och utvecklingsmöjligheter. Målet följs upp genom offentlig statistik och avser behöriga till ett nationellt yrkesprogram i gymnasieskolan. Uppgifterna avser samtliga skolor inom kommunen inklusive nyanlända elever.

Alla ungdomar i Österåkers kommun ska ha en gymnasieutbildning

		Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2021	Måluppfyllelse 2021
		Andel behöriga till gymnasieskolan	87 %	92 %	100 %	92 %

Resultatet avser behöriga till ett yrkesprogram läsåret 2020/21. Andelen behöriga till gymnasieskolan ökade jämfört med föregående år. Spannet i behörighet mellan enheterna i kommunen var 85 - 100 procent (undantaget resursskolan). 92 procent av flickorna och 91 procent av pojkarna uppnådde behörighet till ett yrkesprogram.

4.7 Stark och balanserad tillväxt som är ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar

Förskole- och grundskolenämnden prognostiserar årligen platsbehovet inom nämndens verksamhetsområde vilket bland annat ligger till grund för beslut om utbyggnad av förskolor och skolor. Rapporten redovisades i nämnden under hösten 2021 och vidarebefordrades till Kommunstyrelsen. Vid nybyggnation ska nationella bestämmelser avseende miljö, kvalitet och tillgänglighet följas.

Kommunens utbildningsmiljöer är anpassade för alla barn och elever och erbjuder en trygg, inkluderande och ändamålsenlig lärandemiljö.

		Resultatindikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2021	Måluppfyllelse 2021
		Lokalförsörjningsprognos revideras årligen	1	1	1	100 %

5 Uppföljning av privata utförare

Inom nämndens ansvarsområde förekommer inte upphandling av externa utförare. Uppföljning av kvalitet och resultat i fristående förskolor och skolor ingår i resultat- och kvalitetsuppföljning under respektive mål.

6 Effekter av pandemin på ekonomi och verksamhet

Ett statsbidrag för insatser med anledning av Corona pandemin (Skolmiljarden) har fördelats till samtliga kommuner 2021. Kommunens bidragsram uppgick till totalt ca 6,6 mnkr 2021 (5,3 mnkr plus tillägg med ca 1,3 mnkr) vilket har fördelats per folkbokförd elev i grundskola och gymnasieskola inom länet.

Pedagogcentrum har kunnat upprätthålla verksamhet genom digital teknik. Öppna förskolan har genom ett resurstillskott kunnat bedriva utomhusaktiviteter under året. Omsorg på obekväm arbetstid har varit stängd under året, vilket har medfört ett överskott i budget för verksamheten. Någon effekt på måluppfyllelsen, t ex betygsresultat i grundskolan har ännu inte kunnat påvisas.

7 Verksamhetsuppföljning

Driftsredovisning per verksamhet (belopp i tkr)	Budget 2021	Utfall 2021	Budgetavvikelse	Utfall 2020
Nämnd	-960	-954	6	-1 042
Stab	-10 310	-9 592	718	-9 309
Pedagogcentrum	-9 010	-7 900	225	-7 676
Total gemensamma kostnader	-19 395	-18 447	948	-18 027
Förskola				
Förskola				
Förskola	-270 253	-267 357	2 895	-255 739
Pedagogisk omsorg	-12 796	-10 672	2 124	-12 734
Stöd i förskola och pedagogisk omsorg	-7 146	-6 692	454	-6 078
Socioekonomisk viktning (fsk)	-1 532	-1 490	42	-1 492
Språkförskola (Penseln)	-1 185	-1 191	-6	-1 173
Skärgårdsstöd	0	0	0	-777
Ingmarsö PO	-170	-170	0	0
Omsorg på obekvämt arbetstid	-515	0	515	-167
Öppen förskola	-1 730	-1 730	0	-1 409
Total förskola	-295 326	-289 302	6 024	-279 569
Grundskola				
Förskoleklass	-36 292	-34 793	1 499	-31 974
Grundskola år 1-9	-492 115	-492 257	-142	-483 715
Fritidshem	-81 643	-77 122	4 521	-76 089
Elevstöd	-39 895	-37 577	2 317	-37 402
Socioekonomisk viktning (Salsa)	-10 798	-10 798	0	-10 398
Skärgårdsstöd, skola	-639	-650	-11	-383
Modersmål	-4 654	-3 831	823	-4 400
Förberedelseklass	-1 128	-720	408	-714
Total Grundskola	-667 163	-657 750	9 413	-645 074
Särskola				
Grundsärskola	-20 138	-20 204	-66	-15 920
Fritidshem inom särskola	-2 538	-4 043	-1 505	-3 957
Total Särskola	-22 676	-24 247	-1 571	-19 878
Verksamhetens nettokostnader	-1 004 560	-989 745	14 815	-962 547

7.1 Nämnd

Förskole- och grundskolenämnden ansvarar förutom drift för fullgörande av kommunens uppgifter enligt skollagen eller annan författning inom följande områden

- Förskola, pedagogisk omsorg och annan pedagogisk verksamhet
- Förskoleklass
- Grundskola
- Fritidshem
- Grundsärskola

Förskole- och grundskolenämnden har haft sammanlagt åtta sammanträden under 2021, vara två extra sammanträden. Trots det redovisar nämnden ingen avvikelse mot budget med anledning av att en planerad strategidag ställts in.

7.2 Stab

Staben på Utbildningsförvaltningen arbetar för två nämnder. Inom Förskole- och grundskolnämnden omfattar uppdraget bland annat resursfördelning, uppföljning av kvalitet och resultat, myndighetsbeslut inom särskola, fördelning av tilläggsbelopp, systemförvaltning och framtagande av lokalbehovsprognoser.

Staben redovisar ett överskott främst kopplat till lägre personalkostnader på grund av temporär sjukfrånvaro samt föräldraledighet.

7.3 Pedagogcentrum

Pedagogcentrum erbjuder stöd, utveckling och inspiration till förskolor och skolor i Österåker i form av fysiska och digitala fortbildningar, föreläsningar, workshops, handledning och materialutlåning. Verksamheten vänder sig till pedagoger och skolledare och utformas efter behov och önskemål från verksamheterna.

Pedagogcentrum har genomfört ett flertal insatser och aktiviteter under 2021. Nedan följer ett axplock av insatser under 2021. Nyttjandegraden är god, trots pandemin. Utvärderingar av insatserna är positiva och pedagoger anger att de fått nya kunskaper och insikter i arbetet med barn och elever.

Att möta olikheter (AMO)

Under året har enheterna nyttjat Pedagogcentrums utbud inom AMO genom bland annat skraddarsydda insatser, handledning, fortbildningar från det fasta kursutbudet och utlåning av pedagogiskt material. En digital utbildning inom delaktighet har färdigställts (men ännu ej publicerats) och en särskild utbildning som riktar sig mot undervisningsresurser har genomförts med goda resultat. Undervisningsresursutbildningen kommer att bli ett stående inslag i Pedagogcentrums utbud och är, efter beslut från skolchef, obligatorisk för nyanställda undervisningsresurser i kommunen.

Språkutvecklande arbetssätt i förskolan

Under 2021 har Pedagogcentrum erbjudit samtliga förskolor fortbildning inom språkutvecklande arbetssätt i förskolan. Insatsen, som bekostats av ett statsbidrag om 1,6 miljoner kronor, har emottagits mycket positivt av både fristående och kommunala förskolor i kommunen. Totalt 20 förskolor har deltagit på insatserna. Syftet har varit att stärka språkutvecklingen i svenska i förskolan, särskilt för barn som har ett annat dagligt umgängesspråk i hemmet än svenska. Utöver fortbildningsinsatserna som riktats mot förskolorna har medel även betalats ut till Berga och Ljusterö öppna förskola som en del av projektet. Öppna förskolan har med hjälp av medlen kunnat utöka antal medarbetare, samt med handledning av Pedagogcentrum, organiserat särskilda språkutvecklande insatser i verksamheten.

Föreläsningar inom språk/språkstörning, utbildning inom TAKK (tecken som alternativ och kompletterande kommunikation), språkstärkande digitala och fysiska läromedel (till exempel Widgit och Polyglutt) har också varit del av satsningen.

Sökbare medel för anpassning av undervisning

2020 fick Pedagogcentrum i uppdrag att erbjuda sökbara medel för anpassning av undervisningen i förskola och skola. Insatsen togs väl emot och har kunnat erbjudas även under 2021. Både förskola och grundskola har kunnat ansöka om medel. Bidragets storlek har anpassats efter storlek på enhet. Skolorna uppger att utvärderingarna visar på stor effekt i undervisningen. Arbetsron har ökat och eleverna kommer snabbare till ro. Eftersom detta bidrag är ett tydligt tillägg till ordinarie materialinköp har det dessutom givit möjlighet till diskussioner kring hur lärmiljön kan anpassas på olika sätt, vilket också ger effekter på undervisningen. Samtliga skolor uppger att de parallellt med detta bidrag på olika sätt arbetar med trygghet och studiero varför medlen varit ett välkommet bidrag till önskade insatser. Förskolans bidrag kommer att utvärderas i maj 2022.

Pedagogisk kick-off

Det årliga eventet genomfördes digitalt i samband med skolstart. Ämnet var likvärdig utbildning med fokus på delaktighet. Området ringades in i 2020 års enkätundersökning Med målen i sikte, där indikationer på behov av ökad kunskap inom området identifierats. I år fanns möjlighet att ta del av en inspelad variant under två veckor efter skolstart för att öka tillgängligheten vilket togs väl emot. Dessutom erbjöds två spår av kick-off:en (en mot förskola och en mot skola) för att ytterligare öka tillgängligheten. Omkring 1000 medarbetare i förskola och grundskola tog del av innehållet.

Jord till bord

Pedagogcentrum har fördelat 125 tkr till 15 förskolor som genomfört projekt i linje med syftet för den politiska satsning "Jord till bord" som formulerades för ett antal år sedan. Många av enheterna som deltog såg en fördel med att man kunde synliggöra läroplanen med hjälp av "Från jord till bord" samt att miljömålen blev tydligare. En annan fördel många nämner är att barnen/eleverna kunde följa maten från frö till en del av en måltid. Detta gjorde att fler vågade prova vegetariska rätter till lunch. Odlingarna stärkte samhörighet och gemenskap och man fick en social plats man kunde gå till.

Fortbildning kring undervisning i förskolan mot pedagogisk omsorg

Pedagogcentrum har, i samverkan med sakkunnig förskola, avslutat en fortbildning riktad särskilt mot pedagoger inom pedagogisk omsorg. Fortbildningen, som utgår från ett uppdrag i budget 2020, utgår från skrivningarna i den reviderade läroplanen med särskilt fokus på undervisningsbegreppet och har avslutats under vårterminen.

Materialutlåning

Under 2021 har ett arbete påbörjats för att utveckla materialutlåningen som erbjuds inom Språkverkstan. Inaktuell material har plockats bort och nytt material har kommit till. Vi ser en ökande grad av utlåning till framför allt skolor och en anpassning av utbud har gjorts. Bland annat har ett flertal koncentrationshöjande artiklar köpts in för utlån. Många enheter hör också av sig till Pedagogcentrum med önskemål om inköp, för att enheten ska ha möjlighet att pröva en artikel innan inköp.

Rektors pedagogiska ledarskap

Samtliga rektorer inom de fristående förskolorna och skolorna inbjöds att under tre heldagar fortbilda sig gällande rektors pedagogiska ledarskap. 12 rektorer deltog och utvärderingarna var mycket positiva. Många av de mindre enheterna uttrycker att möjligheten att utbyta erfarenheter med andra rektorer främjar enhetens utveckling.

Fortbildning mot grundsärskolan

Under läsåret 2021/2022 pågår en satsning inom ramen för ett statsbidrag som Pedagogcentrum sökt och beviljats genom Specialpedagogiska skolmyndigheten. Satsningen riktar sig mot grundsärskolan och syftar till att fortbilda de pedagoger som arbetar inom grundsärskolan. Tema har bland annat varit att organisera för en tillgänglig lärmiljö.

Pedagogcentrum redovisar ett överskott om ca 200 tkr för helåret främst kopplat till erhållna bidrag som var högre än budgeterar och som i stor utsträckning också haft motsvarande kostnader. Därmed var även kostnaderna högre än budgeterat sammantaget redovisas ett överskott.

7.4 Förskola

Extraordinärt stöd i förskola

För extraordinära stödsatser finns möjlighet för fristående förskolor och kommunala förskolor utanför kommunen att ansöka om ett individuellt utformat tilläggsbelopp. För kommunala verksamheter inom kommunen utgår ett verksamhetsstöd för särskilda stödåtgärder som fördelas genom produktionsförvaltningen till enheter som har behov av förstärkning i organisationen.

Språkförskolan

Språkförskolan Penseln har 8 platser för barn med grav tal- och språkstörning. Verksamheten drivs i samverkan med Regionen som finansierar en logopedtjänst.

Socioekonomisk viktning

Tilldelning av viktade medel görs till förskolor som har över 50 platser och mer än 40 procent barn med föräldrar födda utomlands. 2021 erhöll två kommunala och en fristående förskola tilldelning.

Skärgårdsstöd

Skärgårdsstöd avser kompensation för merkostnader som har samband med verksamhetens geografiska läge, till exempel kostnader för transporter. Tidigare även kallat glesbygdsstöd. 2021 utgick skärgårdsstöd med 170 tkr för pedagogisk omsorg på Ingmarsö som drivs i kommunal regi.

Förskola redovisar för helåret ett överskott om cirka 2,9 mnkr. Överskottet kan främst härledas till lägre snittkostnad per barn samt ökade avgifter inom barnomsorg.

Pedagogisk omsorg

Österåkers kommun har 22 verksamheter i enskild regi inom pedagogisk omsorg som bedrivs i det egna hemmet (familjedaghem) och en verksamhet i kommunal regi som bedrivs på Ingmarsö i en lokal som tidigare varit förskola. Verksamheten är öppen för alla barn och ingår i kommunens samlade barnomsorgsutbud via kommunens hemsida.

Pedagogisk omsorg redovisar för helåret ett överskott om ca 2,1 mnkr. Överskottet kan främst härledas till lägre volymer än budgeterat.

7.5 Förskoleklass och grundskola

Extraordinära stödåtgärder

För elever som är i behov av extraordinära insatser finns möjlighet för fristående huvudmän inom och utanför kommunen att ansöka om ett individuellt tilläggsbelopp. Kommunala huvudmän utanför kommunen kan ansöka om interkommunal ersättning. Tilläggsbelopp och interkommunal ersättning har beviljats för i snitt 153 elever under 2021, vilket var färre än budgeterat. För kommunala enheter inom kommunen utgår i stället ett verksamhetsstöd som fördelas genom produktionsförvaltningen.

Under 2021 har ett strukturbidrag på totalt 4,2 mnkr utöver ordinarie grundbelopp utgått till fristående resursskolor och centrala särskilda undervisningsgrupper inom och utanför kommunen där elever från Österåkers kommun har sin skolplacering.

Socioekonomisk viktning/SALSA

Resurserna fördelas efter föräldrarnas utbildningsnivå och andelen nyinvandrade elever per enhet. Budget 2021 var ca 10,8 mnkr. 30 procent av bidraget fördelades till enheter med minst 4 procent nyanlända elever och 70 procent efter föräldrarnas sammanlagda utbildningsnivå. 2021 var det endast kommunala enheter som erhöll tilldelning utifrån de uppställda kriterierna.

Skärgårdsstöd

Skärgårdsstöd fördelas till enheter som på grund av det geografiska läget bedöms ha merkostnader i verksamheten, t ex transporter, lägre volym (lägre intäkter) och högre personalkostnader. 2021 fördelades 650 tkr i skärgårdsstöd till Ljusterö skola varav 250 tkr i extra politisk satsning under 2021.

Förskoleklass och Grundskola redovisar för helåret en positiv avvikelse om ca 9,4 mnkr. Överskottet härleds främst från volymer inom verksamheterna förskoleklass, fritidshem och elevstöd.

7.6 Grundsärskola

Grundsärskola erbjuds inom kommunen på Sjökarbyskolan och Solskiftesskolan.

Under 2021 var i snitt 47 elever inskrivna i grundsärskolan. Cirka sju elever gick i särskola i annan kommun. 27 elever hade fritidshem inom grundsärskolan. Nyttjandegraden inom fritidshem i särskolan har ökat de senaste åren, vilket har medfört ökade nettokostnader för

grundsärskola. Eftersom ersättningen i grundsärskolan utgår från grundbelopp och ett extra tillägg i fem behovsnivåer, påverkas kostnaderna förutom av volymer även av vilka behovsgrupper eleverna tillhör. Volymerna inom skolformen grundsärskola ökar vilket aktualiserar tillgång till platser.

Inom Grundsärskola återfinns en negativ volymavvikelse mot budget kopplat till fritidshem inom särskola.

8 Internkontroll

Fokus för internkontrollplanen 2021 har legat på att säkerställa att det finns interna kontroller för att förebygga, upptäcka och åtgärda oegentligheter, jäv och korruption.

Löneutbetalningar har följts upp löpande. Det är sällan inköp av varor och tjänster förander behov av direktupphandling, inte heller anlitas konsulter i nämnvärd utsträckning på förvaltningen. Pedagogcentrum direktupphandlar tjänster som ej kan utföras inom organisationen, till exempel filminspelning och animering. Detta sker då i enlighet med kommunens riktlinjer.

Ett fåtal konsulttimmar, bland annat skoljuridisk kompetens samt föreläsare, har anlitats under 2021.

Id*	Kontrollmoment:	Metod:	Periodicitet***	Uppföljnings-ansvarig	Resultat***
CENT 1	Kontroll av löneutbetalningar	Rapport i HR-system	1 ggr/mån	Utbildningsdirektör/Controller	Inga avvikelser
CENT 2	Kontroll av direktupphandlad verksamhet	Chefsavstämning	2 ggr/år	Utbildningsdirektör/Controller	Inga avvikelser
CENT 3	Kontroll av anlitandet av konsulter	Chefsavstämning	4 ggr/år	Utbildningsdirektör/Controller	Inga avvikelser

9 Personaluppföljning

9.1 HR

Antal anställda

Nyckeltal	Utfall Helår 2019	Utfall Helår 2020	Utfall Helår 2021
Antal årsarbetare, tillsvidare-anställda, 31 dec respektive 31 aug	23,2	22,2	18,3
Antal årsarbetare, tidsbegränsad anställning, 31 dec respektive 31 aug	3	1,8	1
Antal anställda med månadslön, 31 dec respektive 31 aug	28	25	20

Sjukfrånvaro

Nyckeltal	Utfall Helår 2019	Utfall Helår 2020	Utfall Helår 2021
Sjukfrånvaro, per helår respektive jan-juni vid delår	2,5	3,3	4,5
Andel av sjukfrånvaron som är långtidssjukfrånvaro (60 dagar eller mer)	0	7	45
Andel av sjukfrånvaron som är korttidsfrånvaro	100	93	55

Det har skett en förändring i definition av HR-nyckeltalen som innebär att vilande anställningar har plockats bort. En vilande anställning är en anställning som är vilande under tiden medarbetaren har en annan tjänst i kommunen, vanligt främst inom produktionsförvaltningen. Efterläpningar i inrapportering kan också ligga bakom eventuella förändring från tidigare uppgifter.

I0 Uppföljning enligt barn- och ungdomspolicy

Enligt fullmäktigebeslut ska från och med 2017 ett barnbokslut upprättas. Som underlag till detta ska varje nämnd följa upp hur arbetet bedrivits enligt kommunens barn- och ungdomspolicy i den löpande verksamheten samt i beslutsprocesserna

Aktuell kunskap och forskning om barn och unga ska ligga till grund för beslut och prioriteringar som rör barn och unga (ur Barn-och ungdomspolicy)

För att höja kompetensen i förskolan har en utbildning av barnskötare till förskollärare genomförts i samarbete med Uppsala universitet. Pedagogcentrum erbjuder kompetenshöjande utbildningar och handledning till samtliga utförare i kommunen.

Utbildningspaketet "Att möta olikheter" inom pedagogcentrum syftar till att sprida kunskap kring barn och unga med funktionsvariationer och erbjuda utbildning och metodstöd inom området. Modellen bygger på aktuell forskning inom området.

Österåkers kommun ska arbeta sektorsövergripande med barnets bästa i centrum i frågor som berör barn och unga (ur Barn-och ungdomspolicy).

Utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen och verksamhet från regionen samverkar kring Barn och unga i behov av gemensamma stödinsatser från kommun och region (BUS). Öppna förskolan kommer att ingå i den nystartade modellen för familjecentrerat arbetssätt i samverkan med regionen och socialförvaltningen.

Genom enkätundersökningen "MMIS" lyfts barnens och elevernas egna röster vilket bland annat ligger till grund för kvalitetsutveckling i verksamheterna och politiska satsningar.

II Redogörelse för övrigt miljöarbete

Förskole- och grundskolenämndens miljöarbete utgår från kommunens miljömål och anknyter även till flera av målen i Agenda 2030.

Nämnden fördelar exempelvis resurser till projekt inom ramen för ”Jord till Bord”. Syftet är att öka barn och elevers medvetenhet om ett hållbart samhälle genom att följa produktionskedjan av livsmedel. Det kan till exempel innebära att en förskola tilldelas resurser för ett växthus där barnen själva får odla grönsaker till förskolan.

Pedagogcentrum erbjuder webbaserade utbildningar som syftar till att minska skadliga ämnen i förskolan.

Genom att tillämpa kommunens upphandlingspolicy och upphandlade leverantörer säkerställs att varor och tjänster följer kommunens miljöregler.

Vid tjänsteresor och andra förrättningar i tjänsten, eftersträvar förvaltningen miljövänliga transporter och samåkning.

I Agenda 2030 innebär det globala målet nr. 4 att säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet. Detta mål är tillämpligt i alla nämndens verksamhetsområden inte minst genom indikatorerna för Länets bästa skola.

I2 Framåtblick

Regeringen har lämnat förslag på åtgärder för att stärka kvaliteten och likvärdigheten i pedagogisk omsorg. Förslagen i propositionen (Prop. 2021/22:78) innebär en stärkt koppling till skolan genom att pedagogisk omsorg ska förbereda barnen för fortsatt lärande i skolväsendet. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2023. Med de nya lagändringarna ökar därmed kraven på aktörer för pedagogisk omsorg. Det kan också leda till ökade kapacitet för kommunen avseende godkännande och tillsyn.

En ökning av volymer i grundsärskolan prognostiseras. Kapaciteten inom kommunens grundskola avgör behovet av placeringar utanför kommunen, vilket medför ökade kostnader för bland annat resor. Det finns därför ett behov av att öka antalet platser inom kommunen.

13 Målbilaga

Inriktningsmål	Nämndsmål	Resultatindikatorer			Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Målnivå 2021	Måluppfyllelse 2021
Invånarna ska uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service.									
Österåker ska ha en ekonomi i balans	Ingen negativ budgetavvikelse utom volymer	Ingen negativ budgetavvikelse utom volymer	↗	●	-	1,7 %	1,5 %	0 %	100 %
Österåker ska vara bästa skolkommun i länet	Utbildningen i förskola, förskoleklass, grundskola, grundskola och fritidshem har hög kvalitet	Andel vårdnadshavare som uppger att de är nöjda med barnets förskola	→	◆	91 %	91 %	91 %	100 %	91 %
		Andel förskollärare med förskollärarexamen	↘	■	28 %	26 %	24 %	35 %	69 %
		Andel barnskötare med barnskötartutbildning	—	●			77 %	50 %	154 %
		Andel barn 3-5 år som är inskrivna i förskola	—	●			92 %	85 %	108,24 %
		Andel lärare som har lärarlegitimation och behörighet	↘	◆	70 %	71 %	69 %	85 %	81,18 %
		Andel av elever i åk 9 som minst har uppnått kunskapskraven i alla ämnen	↗	◆	84 %	82 %	84 %	100 %	84 %
		Genomsnittligt meritvärde i åk 9	↗	◆	242	242	247	250	98,8 %
Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning	All personal i förskola och skola har god kompetens inom funktionsvariationer	Andel enheter som deltar i utbildning kring funktionsvariationer genom Pedagogcentrum	↘	◆	82 %	89 %	84 %	100 %	84 %

Inriktningsmål	Nämndsmål	Resultatindikatorer			Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Målnivå 2021	Måluppfyllelse 2021
Österåker ska ha en trygg miljö	Barn och elever är trygga i sin förskola och skola	Andel barn som uppger att de är trygga i sin förskola	→	◆	96 %	97 %	97 %	100 %	97 %
		Andel elever som uppger att de är trygga i sin skola	→	◆	87 %	89 %	89 %	100 %	89 %
Österåker ska sträva efter ett långsiktigt hållbart samhälle, där goda förutsättningar ges för människor, miljö och natur att samverka	Alla ungdomar i Österåkers kommun ska ha en gymnasieutbildning	Andel behöriga till gymnasieskolan	↗	◆	92 %	87 %	92 %	100 %	92 %
Stark och balanserad tillväxt som är ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar	Kommunens utbildningsmiljöer är anpassade för alla barn och elever och erbjuder en trygg, inkluderande och ändamålsenlig lärandemiljö.	Lokalförsörjningsprognos revideras årligen	→	●	1	1	1	1	100 %

I 4 Bilaga över strategiska nyckeltal

I 4.1 Nyckeltal- år

Förskola

Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Budget 2021
Volym förskola, genomsnitt under året		2 480	2 565	2 491
Totalt volym förskolebarn och pedagogisk omsorg, genomsnitt över året		2 617	2 700	2 639
Nyttjandegrad, förskolebarn 1-5 år		87%	87%	85%
Befolkningsprognos, 1-5 år		2 855	2 951	2 928
Befolkningsprognos åldern 6		643		658

Grundskola

Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Budget 2021
Förskoleklass genomsnitt över året		640	630	690
Grundskola åk 1-3 över året		1 811	1 869	1 885
Grundskola åk 4-5 över året		1 261	1 312	1 321
Förskoleklass 6 år, nyttjandegrad		100%	99%	105%
Nyttjandegrad, grundskola 7-15 år (åk 1-9)		100	99	100
Grundskola åk 6-9 över året		2 600	2 604	2 633
total volym grundskola åk 1-9 över året		5 742	5 785	5 840
Befolkningsprognos 6 år		643	636	658
Fritidshem (åk F-6) över året		2 990	3 160	3 062
Befolkningsprognos, 7-15 år (åk 1-9)		5 750	5 819	5 862

Pedagogisk omsorg

Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Budget 2021
Pedagogisk omsorg, genomsnitt över året		137	135	148
Nyttjandegrad, pedagogisk omsorg 1-5 år		5%	5%	5%